

УДК 332.14:336.563

Ю.Д. Радіонов

кандидат економічних наук,
начальник відділу адаптації та імплементації міжнародних стандартів,
моніторингу і аналізу у сфері державного фінансового контролю,
Рахункова палата України, м.Київ

РОЗВИТОК РЕГІОНІВ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТІВ, ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Проаналізовано організаційно-економічний механізм фінансування пріоритетів розвитку регіонів за рахунок коштів державного бюджету місцевим бюджетам. Встановлено факти низької реалізації пріоритетів регіонів та розпорощення коштів на інші об'єкти і заходи. Розпорядники бюджетних коштів допускають численні випадки порушень бюджетного законодавства та неефективного управління і використання коштів. Це стає причиною не досягнення мети виділення коштів, негативно позначається на темпах економічного відродження регіонів та стримує динаміку загальнодержавної економічної політики. Запропоновано деякі заходи покращення становища.

Ключові слова: державний бюджет, місцевий бюджет, бюджетні кошти, розпорядники коштів, неефективне використання коштів, пріоритети розвитку регіонів

Radionov Yu. DEVELOPMENT REGIONS: PROBLEMS IMPLEMENTATION PRIORITIES, EFFICIENCY OF BUDGETARY FUNDS

Analyzed the organizational and economic mechanism for financing regional development priorities from the state budget to local budgets. Established that local governments adopting a regional program priorities of these regions is not actually engaged in their implementation, and resources are dispersed to other facilities and activities.

Spending units allow multiple violations of budget legislation and inefficient management and use of funds. This causes not achieve the goal of allocating funds affects the pace of economic recovery of the regions and hinders the dynamics of national economic policy.

The paper emphasizes the need for systemic reforms in Ukraine. Certain measures to improve the situation by raising accountability of funds under management decisions taken regarding the effectiveness of government spending.

Keywords: state budget, local budget, budget money, inefficient use of, regional development priorities

Розвиток української держави неможливий без успішного регіонального розвитку, адже економічний розвиток територій є інструментом забезпечення зростання рівня життя та добробуту громадян.

В Україні, між регіонами, внаслідок дії різноманітних історичних, природно-географічних та економічних факторів має місце територіальна диференціація рівня їх економічного розвитку, що призводить до суттєвих негативних наслідків. Зокрема, нерівномірність регіонального розвитку створює різні рівні життя населення, стримує динаміку соціально-економічних перетворень, знижує їх ефективність.

Складна соціально-економічна ситуація в регіонах виникає насамперед через те, що впродовж багатьох років не вирішуються проблемні питання, наприклад зайнятості населення, забезпечення сучасною розвинутою інфраструктурою освітніх, дошкільних, лікувальних закладів, установами культури та спорту і комунікаційної інфраструктури тощо.

В кожному регіоні, виробництво валового регіонального продукту на одного мешканця теж суттєво різниться, оскільки цей показник залежить від економічних результатів, зокрема промислового виробництва, розвитку сфери послуг, валового збору і обсягу реалізованої сільгосппродукції, ступеня розвитку малого і середнього бізнесу, притоку інвестицій в основний капітал тощо.

Як зазначає Лібанова Е.М., нерівність, зокрема регіональна, є бар'єром на шляху людського розвитку, і її необхідно долати [11, с.169]. З цим важко не погодитись, оскільки кожен громадянин

незалежно від місця проживання бажає отримувати належний рівень адміністративних, соціальних послуг, бути всіляко захищеним і проживати в комфортних умовах.

Щоб досягти певного рівня добробуту необхідно докорінно змінити форми і методи управління економікою, в тому числі, в регіональному зрізі, застосовувати більш дієві механізми фінансового забезпечення регіонів та провести інституційні зміни.

Безумовно, що найважливішим напрямом інституціональних перетворень в Україні має стати формування нового бачення мети, завдання та реалізації державної регіональної політики [11, с.52].

Регіональна політика має бути націленою на формування основ сучасної конкурентоспроможної економіки, яка давала б можливість сприяти інвестиційній привабливості регіонів, підвищення ділової активності, розвитку підприємництва і тим самим покращувати фінансові показники.

Регіональні фінанси в значній мірі залежать від структури економіки та рівня розвитку відповідних територій [10, с.87].

На превеликий жаль, нинішній стан розвитку регіонів, через недосконалу економічну структуру, обмеженість фінансових ресурсів негативно впливає на динаміку економічного розвитку, будівництво об'єктів соціальної сфери та житлово-комунального господарства. В той же час, через ненадійність фінансових потоків зростає чисельність об'єктів незавершеного будівництва, оскільки на більшості будівельних майданчиках роботи тимчасово припиняються або об'єкти консервуються.

Обмеженість фінансових ресурсів є певною особливістю сучасного регіонального розвитку, тому велика кількість об'єктів соціальної та комунікаційної інфраструктури тривалий час перебувають у стані невизначеності щодо подальшого будівництва.

Слід зазначити, що питання розвитку регіонів постійно перебувають в полі зору вітчизняних вчених, серед них відомі праці: Варналія З.С., Вовканича С.Й., Гейця В.М., Кравціва В.С., Козоріз М.А., Лібанової Е.М. та інших. Проте, існуюча низка проблем в сфері регіонального розвитку, зокрема щодо раціонального використання природних, трудових ресурсів, збільшення доходності місцевих бюджетів та формування основ конкурентоспроможної економіки потребують додаткових наукових пошуків.

Метою статті є дослідження ефективності використання бюджетних коштів та організаційно-економічного механізму фінансування з державного бюджету пріоритетних напрямків розвитку регіонів.

Одним із способів вирішення регіональних проблем є спрямування коштів субвенцій з державного бюджету на фінансування пріоритетних об'єктів і заходів розвитку регіонів України.

Бюджетні видатки позитивно впливають на темпи зростання економіки, при цьому має значення не тільки їх обсяг, а й оптимальна структура, яка визначає напрями використання бюджетних ресурсів [16, с.337].

Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам є стимулом для прискорення структурних перетворень в економіці. Ефективним методом державного управління, спрямованого на підвищення їх конкурентоспроможності як основи економічного розвитку країни в цілому.

З урахуванням досвіду країн Європейського Союзу, Центральної та Східної Європи у 2006 році Урядом, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 №1001 Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 року, якою визначено пріоритетні напрями розвитку для кожного регіону країни [5]. Однак, після затвердження зазначеної Стратегії її цільове фінансування протягом п'яти наступних років не проводилось.

Лише у 2011 році на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів з державного бюджету було передбачено і виділено фінансування у вигляді субвенцій місцевим бюджетам. Основою для надання цих субвенцій був Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 08.09.2005 №2850-IV, яким визначено економічні, правові та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів [2].

Відповідно до ст. 2 Закону, метою стимулювання розвитку регіонів є забезпечення їх сталого розвитку в інтересах усієї України, ефективного використання економічного, наукового, трудового потенціалу, природних та інших ресурсів, а також особливостей регіонів для досягнення на цій основі підвищення рівня життя людей, оптимальної спеціалізації регіонів у виробництві товарів та послуг, забезпечення додержання визначених державою соціальних

гарантій для кожного громадянина незалежно від місця його проживання [2].

Відповідно до ст. 3 Закону, Урядом розроблено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 року, яку затверджено постановою від 21.07.2006 № 1001, у додатку 1 до якої визначено пріоритетні напрями розвитку регіонів на період до 2015 року [5].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560, субвенції на пріоритети розвитку регіонів відносяться до інвестиційних програм (проектів) [3].

Статтею 97 Бюджетного кодексу України передбачено, що фінансування інвестиційних програм (проектів) проводиться з державного бюджету відповідно до Порядку та умов, що визначаються Кабінетом Міністрів України [1].

Наприклад, у 2011 році Порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2011 № 730 [6], тобто в кінці першого півріччя. В цьому Порядку, визначено, що субвенція надається відповідно до напрямів та умов, визначених пунктами 2 і 3 Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 №520 [7]. Відповідно до п. 2 цього Порядку, субвенції надаються виключно на створення, приріст або оновлення основних фондів. Пунктом 3 цього Порядку визначено, що умовами надання субвенцій є:

- відповідність інвестиційних програм (проектів) програмним і прогнозним документам економічного і соціального розвитку держави, відповідного регіону, державним цільовим програмам, а також пріоритетним напрямам розвитку регіонів на період до 2015 року, визначеним у додатку 1 до Державної стратегії;

- наявність проектно-кошторисної документації інвестиційних програм (проектів), оформленої відповідно до Порядку затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх державної експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 № 1269 [8];

- співфінансування інвестиційних програм (проектів) з місцевих бюджетів у визначених розмірах (зокрема для інвестиційних програм (проектів), які виконуються за рахунок коштів обласних бюджетів встановлено співфінансування - 5 відсотків) [7].

Згідно з Додатком 1 до Державної стратегії пріоритетними напрямками регіонального розвитку є, наприклад:

для Одеської області - розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, розвиток логістики, розвиток морського господарства (транспортного, судноремонтного, рибпромислового тощо) та машинобудування; стимулювання прикордонного співробітництва. розвиток курортно-рекреаційної сфери; розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва, реформування житлово-комунального господарства;

водозабезпечення; впровадження ресурсо - енергозберігаючих технологій;

для Миколаївської області - розвиток експортоорієнтованого суднобудування та суміжних галузей. Розвиток транспортної інфраструктури порту; впровадження нових типів виробництва у кольоровій металургії; розширення потужностей промисловості будівельних матеріалів; розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва та зрошувального землеробства; розвиток курортно-рекреаційної сфери захисту територій від підтоплення;

для Львівської області – розвиток прикордонного співробітництва, розбудова інфраструктури на пунктах пропуску через державний кордон; розбудова транспортної мережі, розвиток логістики; реструктуризація вугільної, гірничо-видобувної та хімічної промисловості; розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва; розвиток курортно-рекреаційної сфери; створення науково-виробничих кластерів; протипаводковий захист;

для Рівненської області – технологічне оновлення промисловості будівельних матеріалів, лісогосподарського комплексу; розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва; розбудова та модернізація транспортної інфраструктури; розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій; впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій [5].

Як бачимо, Державною стратегією регіонального розвитку визначені напрямки напередбачають інноваційну складову. Оскільки, містять ключові проблеми цих регіонів в усіх сферах діяльності та шляхи і механізми їх розв'язання, в тому числі щодо забезпечення інноваційного розвитку регіонів. Наприклад, у Рівненській області пріоритетним напрямом розвитку визначено «сприяння впровадженню інновацій», у Львівській – «зростання інноваційного потенціалу регіональної економіки».

Слід зазначити, що надання субвенцій з державного бюджету передбачає відповідність відібраних об'єктів для фінансування програмним та прогнозним документам економічного і соціального розвитку відповідного регіону. Такими документами передусім є програми соціально-економічного розвитку.

Аналіз програм соціально-економічного розвитку досліджуваних регіонів свідчить, що у них проглядаються ключові проблеми регіонів в усіх сферах діяльності та намічені шляхи і механізми їх подолання, а також завдання щодо забезпечення їх інноваційного розвитку.

Слід зазначити, що наприклад, у 2011 році Порядком та умовами надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2011 № 730, визначено, що переліки об'єктів і заходів, які фінансуються за рахунок субвенцій визначаються обласними державними адміністраціями, погоджуються з Мінекономрозвитку та затверджуються відповідними місцевими радами

[6]. При цьому, місцеві державні адміністрації, як замовники об'єктів (заходів) відповідно до ст.16 Закону України від 09.04.1999 №586 «Про місцеві державні адміністрації» мають повноваження на здійснення контролю за використанням коштів субвенцій [4].

Проведений аналіз засвідчує, що інвестиційні субвенції спрямовуються на будівництво і реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери, розвиток дорожнього та комунального господарства, здійснення екологічних та природоохоронних заходів, здійснення спільних заходів, які передбачені угодами щодо регіонального розвитку, укладеними відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» [2]. На нашу думку, організаційно-економічне та нормативно-правове забезпечення надання і використання коштів субвенцій на пріоритети розвитку регіонів є достатнім для спрямування їх на ті цілі і об'єкти, що визначені саме пріоритетними для розвитку регіонів як Державною стратегією, так і територіальними, регіональними програмами соціально-економічного розвитку.

Аналіз використання коштів державного бюджету на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів та ефективність їх використання свідчить, що в регіонах за рахунок цих коштів відбудовується соціальна інфраструктура, будуються дитячі садки, школи, лікарні, розбудовується сфера туризму, покращується транспортне сполучення. Проте, є регіони, де органи влади недостатньо ефективно сприяють пріоритетному розвитку регіонів.

Так, результати – аудиту ефективності використання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам Одеської та Миколаївської областей на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів та аудиту ефективності використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам Львівської, Рівненської та Тернопільської областей на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів показали, що затверджений Кабінетом Міністрів України порядок і умови надання у 2011 році субвенції дозволяли використовувати її кошти на ті самі цілі, що і кошти субвенції на соціально- економічний розвиток регіонів. Кошти субвенції на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів не стали стимулом, зокрема, для розбудови сучасної індустрії, розвитку морського господарства та машинобудування, експортоорієнтованого суднобудування та суміжних галузей, розбудови і модернізації транспортної інфраструктури, розвитку високопродуктивного агропромислового виробництва, туристичного та курортно-рекреаційного комплексу, які, згідно з Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2015 року, були пріоритетними напрямками розвитку зазначених областей. Фактично кошти субвенції стали додатковим фінансовим ресурсом місцевих бюджетів для проведення видатків з будівництва і реконструкції об'єктів соціально-культурної сфери [12, с.109].

Головними причинами цього були прорахунки, недотримання вимог законодавства при формуванні переліків об'єктів для фінансування за рахунок субвенції, розпорощення її коштів між окремими

об'єктами з низьким ступенем будівельної готовності, включення об'єктів за відсутності належно оформленої проектно-кошторисної документації, титулів будови, здійснення робіт без відповідних дозволів, позитивних висновків експертизи проєктів, своєчасного проведення процедури закупівлі робіт за державні кошти. Як наслідок, у 2011 році не завершено і не введено в експлуатацію більшість запланованих об'єктів комунальної власності та допущено використання майже 27 млн. грн. з порушенням чинного законодавства та неефективно – понад 36 млн. гривень [12, с.109].

З 2012 року Законом України «Про державний бюджет на 2012 рік» створено державний фонд регіонального розвитку, цілями запровадження якого задекларовано підтримку (стимулювання) місцевого, регіонального розвитку, вирішення системних проблем просторового та соціально-економічного розвитку територій, створення нових робочих місць. Законами про Державний бюджет України на 2012 та 2013 роки по цьому Фонду затверджені призначення (загальний фонд) у сумі 1 млрд. 641,5 млн. грн. та 987,5 млн. грн. Відповідно [13, с.145].

Однак, як встановлено аудитом проведеним Рахунковою палатою, Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству фінансів України, низці обласних державних адміністрацій не вдалося повною мірою забезпечити у 2012 році досягнення головної цілі створення державного фонду регіонального розвитку. Головними причинами цього було недотримання окремими місцевими органами влади, розпорядниками коштів встановлених вимог законодавства щодо концентрації коштів на фінансуванні пріоритетних інвестиційних програм (проєктів) і заходів регіонального розвитку, максимального спрямування коштів на фінансування об'єктів з високим ступенем будівельної готовності та пускових об'єктів, недостатня урегульованість правового забезпечення використання коштів Фонду [13, с.146].

Як зазначено в матеріалах аудиту, через неналежне управління коштами бюджетної програми їх розпорядниками на місцях та неповне перерахування органами Державної казначейської служби коштів за окремими їх платіжними дорученнями призвело до неосвоєння коштів і повернення до державного бюджету в кінці 2012 року загалом 528,9 млн. гривень. Також встановлено, що розпорядниками коштів Фонду на місцях не дотримано законодавства у сфері державних закупівель та з питань регулювання у сфері містобудівної діяльності на суму 240,3 млн. грн., з порушеннями законодавства щодо попередньої оплати робіт використано 25,3 млн. грн., неефективно – 10,4 млн. гривень [13, с.146].

Негативні тенденції щодо ефективності використання бюджетних коштів продовжуються з року в рік. Так, результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах Дніпропетровської та Запорізької областей засвідчили, що у 2013 році ці

області отримали 129 і 61 млн.грн. відповідно. Однак, через недостатньо ефективні управлінські рішення розпорядників коштів не було освоєно відповідно 40 відс. (51,5 млн.грн) і 50 відс. (30,6 млн.грн.) спрямованого цим областям фінансового ресурсу. Протягом I півріччя 2014 року накопичення залишку коштів субвенції сягнуло у Дніпропетровській області 69,4 млн.грн., у Запорізькій – 31 млн.гривень [14].

Недосконалим був запроваджений механізм розподілу коштів субвенції. Все це не сприяло ефективному і раціональному використанню спрямованого фінансового ресурсу, не забезпечувало виконання головної мети – приведення до належного стану вулично-дорожньої мережі комунальної власності. Більше того, у 2013 році на 465 об'єктах обох областей дорожні роботи взагалі не розпочиналися (на 261 об'єкті – у Дніпропетровській, на 204 об'єктах – у Запорізькій областях) [14].

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що органи місцевого самоврядування не завжди діють раціонально та ефективно з метою досягнення пріоритетних цілей регіонального розвитку.

Через розпорошеність коштів, незаконне та неефективне їх використання, не вдається повноцінно розбудувати пріоритетні напрямки щодо ефективного використання наукового та трудового потенціалу, природних та інших ресурсів регіонів, а також особливостей цих територій для досягнення на цій основі підвищення рівня життя людей, оптимальної спеціалізації регіонів у виробництві товарів та послуг, забезпечення додержання визначених державою соціальних гарантій для кожного громадянина незалежно від місця його проживання.

Проведене дослідження доводить, що для досягнення позитивних результатів важливо не лише обсяг фінансових ресурсів, а навпаки вміння ефективно цим ресурсом розпоряджатися.

Як стверджує Непочатенко О.О., рівень соціально-економічного розвитку країни більшою мірою залежить не стільки від наявних економічних ресурсів, скільки від ефективної системи управління ними [15, с.46].

Аудиторські перевірки свідчать, що неефективне та незаконне використання коштів не тільки не сприяють пріоритетному розвитку регіонів, а навпаки всіляко стримують цей процес та змушують платити набагато більшу ціну за реалізацію пріоритетної цілі.

На нашу думку, вирішити дану проблему одномоментно неможливо, тут необхідна низка комплексних заходів направлених на викорінення бюджетних порушень, як ганебного явища в бюджетній системі. І починати необхідно з відбору кваліфікованих управлінців з новим системним мисленням та інноваційними підходами в роботі, зорієнтованих на кінцевий результат. Необхідно змінювати стару систему управління бюджетними коштами аби фінансові ресурси забезпечували позитивну динаміку економічного розвитку. Варто удосконалювати бюджетне законодавство, особливо в плані посилення відповідальності за вчинення розпорядниками коштів не кваліфікованих дій,

прийняття неефективних управлінських рішень. Крім того, одна з головних проблем в сфері ефективного та раціонального використання бюджетних коштів є викоринення корупції, як негативного явища в системі державного управління.

Сподіваємось, що ці ключові напрямки поліпшення становища в сфері реалізації пріоритетів та використання бюджетних коштів вдасться найшвидше запровадити, в світлі тих реформ, що почали проводитись в Україні останім часом, в тому числі в сфері бюджетної децентралізації.

Збільшення децентралізації податків, підвищення ролі місцевого самоврядування – це, як і багато іншого регіонально-маргінального, можна досягнути, установивши лише головні стратегічні детермінанти взаємозв'язку і взаємозалежності національної економіки та регіональної політики [9, с.21].

На нашу думку, в нинішніх складних військово-політичних, соціально-економічних умовах, бюджетні кошти мають мобілізуватись на пріоритетах розвитку регіонів, а не розпорошуватись. Ефективно використовуватись та сприяти підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки, зміцненню економічної, політичної, соціальної стабільності та могутності, як в регіональному зрізі так і в межах держави.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page12>
2. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.09.2005 № 2850-IV [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/page2>
4. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 № 586-XIV [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 № 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2011 № 730 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2011 році субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію пріоритетів розвитку регіонів» [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/730-2011-%D0%BF>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 № 520 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів)» [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-%D0%BF>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 № 1269 «Про порядок затвердження інвестиційних програм і проектів та проведення їх державної експертизи» [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1269-2007-%D0%BF>
9. Вовканич С.Й. Ідеологічні засади державотворення в системі стратегізації регіональної політики, національної економіки та безпеки України // Регіональна економіка. – 2014. -№4. – С.7-23

10. Герасимчук З.В., Вахович І.М., Камінська І.М. Фінансова політика сталого розвитку регіону: Монографія. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 220с.
11. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: Монографія / за ред.. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 768с.
12. Звіт Рахункової палати України за 2012 рік. Київ – 2013 р. 198с. [Електр.ресурс] – Режим доступу: http://portal.rp.int/doccatalog/document/16742074/Zvit_2012.pdf
13. Звіт Рахункової палати України за 2013 рік. Київ – 2014 р. 198с. [Електр.ресурс] – Режим доступу: http://portal.rp.int/doccatalog/document/16744990/Zvit_2013.pdf
14. Субвенції є – доріг немає. Рахункова палата України. К. - 2014 [Електр.ресурс] – Режим доступу: <http://portal.rp.int/control/main/uk/publish/article/16744605>
15. Стан та перспективи розвитку фінансової системи України /Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко – Умань: Видавець «Сочінський», 2012. – 324с.
16. Фінанси України: інституційні перетворення та напрями розвитку /За ред. І.Я. Чугунова. – К.: ДНУ АФУ, 2009. – 848с.

References

1. Supreme Council of Ukraine. (2010), Byudzchetnyy kodeks Ukrayiny [The Budget Code of Ukraine]. Law of Ukraine, adopted on 2010, March 11, 2456-VI. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page12> [in Ukrainian].
2. Supreme Council of Ukraine. (2005), Pro stymul'uvannya rozvtku regioniv [On Stimulation of Regional Development] Law of Ukraine, adopted on 2005, March 11, 2850-IV. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2850-15> [in Ukrainian].
3. Supreme Council of Ukraine. (1991), Pro investyciynu diyalnist [On investment activity] Law of Ukraine, adopted on 1991, March 10, 1560-XII. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/page2> [in Ukrainian].
4. Supreme Council of Ukraine. (1999), Pro miscevi derzhavni administraciyi [On local state administrations] Law of Ukraine, adopted on 1999, March 10, 586-XIV. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14> [in Ukrainian].
5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2006), Pro zatverdzhennya derzhavnoyi strategiyi regionalnogo rozvytku na period do 2015 roku [On approval of National Strategy for Regional Development until 2015] Resolution, adopted on 2006, March 10. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF> [in Ukrainian].
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2011), Pro zatverdzhennya poryadku ta umov nadanya u 2011 rotsi subvenciyi z derzhavnogo byudzhetu miscevim byudzhetam na realizatsiyu prioritetiv rozvitku regioniv [On approval of and the terms of the 2011 subsidy from the state budget to local budgets for implementation of the priorities of regional development] Resolution, adopted on 2011, March 11. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/730-2011-%D0%BF> [in Ukrainian].
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2011), Pro zatverdzhennya poryadku ta umov nadanya subvenciyi z derzhavnogo byudzhetu miscevim budzhetam na vykonanya investyciynih program (proektiv) [On approval of the terms and subventions from the state budget to local budgets for investment programs (projects)] Resolution, adopted on 2011, March 11. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-%D0%BF> [in Ukrainian].

8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2007), Pro porjado zatverdzenya investiciynih program i proektiv ta provedenya yih derzhavnoi ekspertizy [On approval investment programs and projects and their state examination] Resolution, adopted on 2007, March 11. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1269-2007-%D0%BF> [in Ukrainian].

9. Vovkanych, S.Y., (2014). Ideologichny zasady derzhavotvoren'ya v sistemi strategizaciyi regionalnoi polityky, natsionalnoi ekonomiki ta bezpeky Ukrainy [Ideological underpinnings of state in the system strategy regional policy, national security and economy of Ukraine]. *Rehional'na ekonomika - Regional Economy*, 74 (4), 7-23. [in Ukrainian].

10. Gerasymchuk, Z.V., Vahovych, I.M., Kaminska, I.M. (2006). Finansova polityka stalogo rozvitku regionu [The financial policy of sustainable development of the region]. Lutsk, Nadstyr'ya. [in Ukrainian].

11. Varnaliy, Z.S. (Ed.). (2007). Derzhavna regionalna politika Ukrainy: osoblivosty ta strategichny prioriteti [State Regional Policy of Ukraine: features and strategic priorities]. Kyiv.: NISR. [in Ukrainian].

12. Accounting Chamber of Ukraine (2013), Zvit Rahunkovoyi palaty Ukrainy za 2012 rik [Report of the

Accounting Chamber of Ukraine in 2012]. Adopted February, 17

http://portal.rp.int/doccatalog/document/16742074/Zvit_2012.pdf [in Ukrainian].

13. Accounting Chamber of Ukraine (2014), Zvit Rahunkovoyi palaty Ukrainy za 2013 rik [Report of the Accounting Chamber of Ukraine in 2013]. Adopted February, 18

http://portal.rp.int/doccatalog/document/16744990/Zvit_2013.pdf [in Ukrainian].

14. Accounting Chamber of Ukraine (2014), Subventsii ye – dorih nemaye [Subventions are - no roads]. Adopted February, 19: <http://portal.rp.int/control/main/uk/publish/article/16744605> [in Ukrainian].

15. Nepochatenko, O.O. (Ed.). (2012). Stan ta perspektivy rozvitku finansovoyi sistemi Ukrainy [Status and prospects of Ukraine's financial system]. Uman: Publisher "Sochinsky", [in Ukrainian].

16. Chugunov, I.Ya. and others (2009), Finansy Ukrainy: instituciyni peretvorenya ta napryamy rozvitku [Finance Ukraine: institutional transformation and development directions], Kyiv, DNU AFU, [in Ukrainian].

УДК 336.153.1:332

О. М. Сукач

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів,

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ВПЛИВ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто сутність, зміст і підходи до трактування економічної категорії «фінансовий потенціал регіону», розкрито значення фінансового потенціалу для забезпечення сталого економічного зростання регіону. Визначено неефективне використання ресурсів, створених на його території.

Досліджено взаємозв'язок фінансового потенціалу регіону та його інвестиційної активності з обґрунтуванням відповідної моделі, яка ґрунтується на наявності та достатності власних фінансових ресурсів, які характеризують рівень фінансової стабільності регіону. Доведено доцільність використання формальних коефіцієнтів щодо оцінки приросту фінансового потенціалу за його джерелами.

Обґрунтовано доцільність створення ефективної системи фінансового стимулювання всіх учасників фінансування інвестицій у розвиток регіонів, які необхідно систематизувати у дві групи: пільги й заохочення.

Ключові слова: бюджет, інвестиційна активність, потенціал, регіон, фінансовий потенціал.

Sukach O. IMPACT OF FINANCIAL CAPACITY ON FUNDING INVESTMENTS OF REGIONAL DEVELOPMENT

The article deals with the nature, content and approaches to the interpretation of economic category "financial potential of the region," the importance of financial potential for sustainable economic growth in the region is proved. It is determined that not all financial resources created in the region are used in its territory, and, conversely, part of the financial resources generated in other regions of the country, is used here to meet the needs of the region.

The relationship of the financial potential of the region and its investment activities with justification of appropriate model is investigated. The proposed model of investment attractiveness evaluation is based on the availability and adequacy of own funds that characterize the level of financial stability in the region.

The formula to determine the value of financial potential is offered, that can describe subvention level of the region. So the question of the financial potential of the region and its investment activity management is important for further investigation and research.

Key words: budget, investment activity, potential, region, financial potential.

Трансформаційні процеси в економіці України, її інтеграція до світового співтовариства зумовлюють необхідність вирішення актуальних проблем фінансового забезпечення регіонів. В умовах сьогодення основними напрямками економічної та інвестиційної політики місцевих органів влади є

забезпечення нарощення власних фінансових ресурсів, що відповідає зміцненню фінансового потенціалу, необхідного для максимального задоволення потреб адміністративної одиниці й залучення інвестицій у її розвиток.